

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

2. Дужност сведока, да *усмено искаже* пред иследником или судом све што зна о предмету саслушања. Писмену сведоцбу може сведок дати само ако је нем или глув (§ 106.).

Сведок није, међутим, дужан да даје суд о својим опажањима, нити утиске, које су на њега учинила његова опажања. Хоће ли то сведок учинити, зависи од његове воље. Јер је давање мишљења о појединим чињеницама дужност суда и вештака. Тако исто сведок није дужан да се ван суда нарочито и ближе информира о предмету сведочења, нити да иследнику или суду спрема нарочити цртеж или извод. Међутим дужност је сведока, да лица и ствари које му се покажу позна, а тако исто и да на лицу места означи предмете на које се његова сведоцба односи (§ 108). Исто тако је дужност сведока да се суочи с оптуженим, вештацима или другим сведоцима (§§ 109, 153).

3. Дужност сведока, да се на свој исказ *закуне* (§ 113).

II. Да одиста постоји законска дужност сведочења види се по томе, што је закон као правну последицу неиспуњења те дужности прописао *принудне мере* и казне. Односно овога законодавства се међу собом разликују у толико, што једна за непослушног сведока прописују само принудна средства друга само казне, и, најзад, трећа прописују како принудна средства тако и казне (мешовити систем н. пр. у Немачкој). Наш је законик за непослушног сведока усвојио и принудна средства и казне, но и ове више сматра као принудна средства. Која ће се од законских мера у поједином случају применити, зависи од тога, да ли је у питању неодржавање на уредан позив или уздржавање од сведочења и полагања заклетве.

1. Неодазивање на уредан позив повлачи за собом по § 99 осуду непослушног сведока на *плаћање трошкова* проузрокованих његовим изостанком. У ове трошкове долазе поглавито трошкови услед одлагања предузимања какве иследничке радње, одлагања главног претреса и др., као и трошкови око довођења сведока.

Поред осуде на плаћање трошкова, непослушни сведок има се осудити и на *новчану казну* од једног до пет талира. Ова се казна има изрећи и онда кад се констатује, да та сведоцба није од значаја, као и онда, кад странке изјављују да не траже испитивање сведока. И плаћање трошкова и новчана казна јесу облигаторне казне.

Најзад, према сведоку који се на уредан позив није одазвао може се факултативно као принудно средство употребити и принудно довођење на које је сведок упозорен у позиву који му је достављен.

На ове се казне има осудити не само сведок који на позив није дошао, већ и онај који се без допуштења удали, јер дужност одазивања на позив у себи садржи и дужност сведока да остане на месту док иследник или председник суда не допусти удаљавање (§§ 98 и 205 последњи одељак).

Ове ће се мере моћи предузети само према непослушном сведоку. Непослушан је сведок онај, који је примио уредан позив у смислу § 97 а није свој изостанак оправдао, или који се без допуштења удалио. Иследник или суд је позван да цени, да ли је за извињење довољан основ који је сведок навео. Тако н. пр. не би био довољан основ за извињење то, што је сведок држао да је по закону ослобођен од дужности сведочења. Да ли ће се која од поменутих мера употребити има у генералној истрази да цени иследник, у прелазном поступку иследни судија, а на главном претресу суд. Одлука којом се изричу ове мере јесте *решење*, које је одмах и извршно. Осуда има пасти у случају кад се касније докаже извињавајући основ.

Наш закон ништа не вели, ко ће изрицати казне кад је сведок војник. Несумњиво је, да се и ти случајеви имају расправити аналого другом одељку §-а 100, т. ј. војнику има изрећи казне његова војна власт а на молбу иследника или суда.

2. Према сведоку који се без оправдана разлога уздржи од сведочења или од полагања заклетве, т. ј. који неће да сведочи или да положи заклетву, имају се употребити само принудне мере (§ 100). Према томе, сведок који неће да сведочи или неће да положи заклетву не осуђује се по нашем закону на казну, већ се само *принуђава* на сведочење и полагање заклетве. Средство којим се сведок принуђава јесте *притвор*.

На притвор ће се осудити не само сведок који уопште без оправдана разлога неће да сведочи већ и онај, који на поједина питања неће да одговара. Ако сведок наводи какав разлог са кога неће да сведочи или да се закуне, иследник или суд је дужан да тај разлог узме у оцену, и сведока ће осудити на притвор само тада ако то није један од законских разлога. У сваком случају иследник или суд дужан је пре осуде сведоку да саопшти да је његов разлог неоснован. Ако сведок не наводи никакав разлог, онда је иследник или суд дужан претходно сведока да упозори на дужност сведочења и на последице несведочења, па ако сведок и после тога неће да сведочи или да се закуне, тек тада се има изрећи притвор. Има се узети да сведок неће да сведочи и онда, кад никакав одговор не даје, т. ј. кад просто ћути. Међутим, кад сведок изјави да не зна ништа да сведочи о ствари, или да није ништа опазио, то се има узети као сведоџба. Разуме се, ако би противно био случај, да би имали лажну сведоџбу.

Наш закон није у свима случајевима одредио максимум притвора, јер га је одредио само у случају кад га суд изриче, а није га одредио кад га иследник изриче. Како о свему овоме говори један закон (§ 100), то се има узети да ни притвор који иследник изриче не може бити дужи од притвора који суд може изрећи, т. ј. шест недеља. Колики ће баш у поједином случају бити притвор, зависи од оцене иследника или суда. Ако је притвор достигао максимум, онда се он више не може изрицати сведоку у истој кривичној ствари.

Речено је, да притвор овде није казна већ принудна мера, којом се сведок принуђава на сведочење или полагање заклетве. Према томе, притвор, као принудна мера, има престати чим сведок искаже сведоџбу или положи заклетву. Тако исто притвор има престати и онда кад се кривично поступање заврши, јер је у том случају отпао разлог са кога је притвор наређен.

Одлука којом се изриче притвор није пресуда него *решење*, које је извршно.¹⁾

Ако је сведок војник, па неће да сведочи или да се закуне, онда га на то има притвором принудити његова војна власт, којој се иследник или суд има с молбом да обрати.

И овде закон допушта да сведок поред притвора може бити осуђен и на плаћање трошкова, који би били причинени услед одлагања главног претреса.

У науци је доста спорно питање о правном карактеру притвора и новчане казне, о којима је било речи под 1. и 2. Као тачно се узима мишљење, по коме ни притвор ни новчана казна нису *кривичне казне*, јер су ове увек везане за кривично дело. Притвор је овде *казнена принуда* (извршна принуда), којом се хоће сведок да нагна на испуњење дужности сведочења. Новчана казна је, опет, *истуана казна* (Ordnungsstrafe), на коју се сведок казни због нарушења реда у кривичном поступању. Кад би притвор и новчана казна биле праве кривичне казне (Kriminalstrafen), онда би неодазивање на позив и несведочење морали бити преступи,

¹⁾ Погрешно је мишљење г. Д. С. Калајдића да ово решење није извршно (Полицијски Гласник бр. 35. од 1907.). Притвор о коме говори чл. 9. Устава, на који се позвао г. Калајдић, нема никакве везе с притвором из § 100 кр. п. Правна природа та два притвора је различита, јер докле је онај притвор средство којим се има да обезбеди присуство *обвињеног* у поступку, противу кога је отворена кривична истрага, докле је овај притвор *казнена принуда* којом се хоће од сведока да издејствује предузимање једне радње: сведочење или полагање заклетве.

онда би се на њих имале применити све одредбе казног законика, који се односе на преступе, као и одредбе законика о поступку. Међутим то закон није хтео што се јасно види из §§ 99. и 100. кр. п.

§ 30.

Ослобођење од дужности сведочења.

Правило, по коме је сваки дужан да на позив иследника или суда сведочи, немогуће је увек правилно остварити. Јер, ако се од овога правила не би допустили никакви изузетци, дошло би се у много случајева до сукоба између дужности сведочења и других оправданих интереса сведокових, о којима законодавац мора водити рачуна. Имајући у виду овај тежак положај сведока, законодавац је у интересу кривичног правосуђа, учинио изузетак од опште дужности сведочења, т. ј. ослободио је извесна лица од ове дужности.

Према § 92. од дужности сведочења ослобођени су:

1. Лица, која су с окривљеним везана родбинским везама или другим нежним осећајима. Овамо долазе: брачни друг окривљеников, рођаци по крви у усходећој или нисходећој правој линији до ког било степена, а у побочној линији до четвртог степена, а по тазбини до трећег степена; лица која су с повређеним или окривљеним у задрузи: кум, тотор, поочим, хранилац и храњеник повређеног, оштећеног или окривљеног.

Набрајање ових лица је таксативно, што значи да се ово ослобођење не може да распростре ни на каквог рођака више. Према овоме за веренике постоји дужност сведочења. Пошто закон овде не искључује ванбрачно сродство, то се има узети да је оно изједначено с брачним. Супрузи и рођаци по тазбини ослобођени су дужности сведочења и онда, кад брак више не постоји било услед смрти једног супруга било услед развода баака.

Једно од поменутих лица може се уздржати од сведочења и онда, кад су заједно с његовим рођаком оптужена и друга лица, који нису његови рођаци. Само у случају, кад би један од оптужених нерођака био оптужен сем за још које друго дело, сведок се не би могао ослободити сведочења.

2. Лица која с окривљеним стоје у односу повериоца и дужника.

Ова лица није требало ослобођавати од дужности сведочења, јер ако је сведок поверилац или дужник окривљеног, то не значи да је он тим односом доведен у неприлику и да треба остављати њему на вољу, хоће ли сведочити или не.

3. Лица која су с окривљеним у доказаном непријатељству.

И за ова лица вреди оно исто, што је речено и за лица под 2, т. ј. ни она нису требала бити ослобођена од дужности сведочења.

4. Браниоци окривљеног о ономе, што им је окривљени као таквима у циљу одбране поверио.

Дужност браниоца је таква, да је он може испунити само тако, ако му окривљени често повери и своје тајне, а овај ће, опет, то учинити, ако се не боји да ће из тога проићи каква штета по њега. Сам положај, дакле, који бранилац у поступку заузима, оправдава његово ослобођење од дужности сведочења.

(паставиће се)

ДАКТИЛОСКОПИЈА И ВЕРТИЈОНАЖА

НАКНАДНО ОБЈАШЊЕЊЕ

WWW.UNILIB.RS

(НАСТАВАК)

Сви стручњаци без разлике, упознати са суштином „личног описа“, признају, а ни г. Алимпић не одриче, да је за практичан и успешан рад по овом систему неопходно потребно чиновништво јаче интелигенције и потпуно посвећено у тај посао. Г. Алимпић тврди, да један чиновник после 50 часова обуке успешно врши тражење по том систему. Код нас, према расподели послова, требало би да са овим системом буду упознати детективи и жандарми, — имамо ли ми, међутим, тако интелигентне и сталне детективе и образоване жандарме, који ће бити у стању да схвате ову методу? Па не само то, већ је питање, да ли је у опште тај систем потребан нама у борби са малим бројем нашег злочиначког света.

Нека буде и 1000 криваца, а то је по свој прилици максимални број, тражен расписима, ипак ће од њих у једноме месту бити мали број, а и ти ће у већини случајева бити познати, локални типови, те не би било ни неколико десетина, на које би с разлогом требало применити „живе слике“. Па има ли онда смисла, да због тако незнатног броја опасног света држимо читаве курсеве и трошимо толико времена, кад је за њихово гањање и тражење поред досадашњег описивања у потерничким расписима довољна и њихова фотографија? Не треба само ни за тренутак сметнути с ума, да је наша земља мала и да у њој нема многољудних вароши, које иду тако на руку злочинцима при сакривању.

Нису нама неопходно потребне „живе слике“, већ је од преке потребе „потерничка контрола“, по којој бисмо с већим успехом хватали такве људе, водећи тачну и сталну евиденцију о њима и контролишући њихово пријављивање, као што је то у других полиција случај.

Остала нам је још последња замерка г. Алимпићева, по којој отисци прстију не дају у сваком случају несумњиве гаранције да је помоћу њих заиста утврђен идентитет извесног лица.

Овде треба нарочито запамтити, да се приликом упоређивања мисли код дактилоскопије само о картонима са отисцима прстију, а код Бертијоновог картона о: антропометријским мерама, тачном опису измерених лица по извесном систему („живе слике“), опису особених знакова, боји очију и фотографији. Када их на овакав начин упоређујемо, разумемо се, да се мора признати, а то и ми чинимо, да је утврђивање идентичности помоћу толиких података свакако сигурније, јер ту имамо пет метода, које једна другу више-мање попуњују, према једној. Али се ту сасвим пренебрегну рачун о утрошеној радној снази и времену. Циљ је практичара, међутим, да се овај рад око утврђивања идентичности изведе што простије, брже и јевтиније; а

теоретичари су, пак, ти који у томе траже безусловну тачност и извесност за сваки поједини случај. Ништа не би стајало на путу ни дактилоскопском картону, да прими на себе исте те помоћне методе, које је Бертијон додао својем антропометријском мерењу — и онда би, наравно, претегнуте теразије на страну дактилоскопије за много. Али на што то?

Наше је тврдо убеђење и у овом случају, да је дактилоскопски картон само с отисцима прстију довољан, да одговори нашој потреби за констатовањем идентичности код нашег злочиначког света.

Кад лондонска полиција, која има да бди над толико милиона становника и у чијем подручју налази склоништа или само пролази маса разноликог људства из свих крајева света, може с успехом да се служи једино дактилоскопијом без икаквих других споредних података, па чак и без фотографије, онда се ваљда може узети, да ће и у нас овај систем бити довољан за овај мали број криваца у целој земљи. Шта више, шеф одељења за безбедност и идентификовање у лондонској полицији г. Хенри у својем писму потписаноме тврди прошле године, да је лондонска полиција у 1906. години само помоћу дактилоскопије достигла 12 пута бољи успех од онога, који је икада највише имала помоћу бертијонског система!

Не треба, затим, изгубити из вида ни то, да се у нас 90% криваца регрутује из сеоског сталежа, дакле, криваца локалног карактера, те да и ми, при избору једног погодног модерног система треба то да чинимо према захтевима наше локалне потребе.

Ми смо у нашој „Дактилоскопији“ навели доста разлога, који и сами за себе, а још и више у скупу, очито говоре да је за наше прилике и корисније и практичније да се служимо дактилоскопским системом. Тамо смо изнели и мотиве, са којих треба при оцени ваљаности овог или оног система на првом месту да имамо на уму и прилике наше данашње полиције. Ну, ради јасноће онога што ће следовати, потребно је, да на овом месту још једном начинимо извесна поређења оба система, као и да јасније истакнемо особине њихове, о којима у чланку г. Алимпићевом или није никако или бар није довољно говорено.

Досадашње је излагање, надамо се, дало довољно разлога, са којим би се могло закључити, да замерке изнесене за дактилоскопију не постоје у оном смислу, у коме их је г. Алимпић хтео да представи. Он у својем чланку и сам признаје ове добре стране дактилоскопије: што је то њој узимање отисака *просто, брзо и јевтино*. Пошто се, пак, те њене добре стране могу различно схватити у поређењу са другим системом, ако се претпоставља, да у тој брзини и јевтинији нема Бог зна какве диференције, покушаћемо да објаснимо вредност ових преимућстава.

Неподељено мишљење влада и међу практичарима, да полицијски органи који врше мерења и описе измерених лица,

морају стајати на извесном ступњу интелигенције и претходно издржати читаве курсеве, ради упознавања са послом око испуњавања Бертијоновог картона; док за тај посао по дактилоскопском систему треба само кратких упустава и вежбања од непуног часа, па да се с потпуним успехом свршава посао, а и органи могу бити незнатније интелигенције.

Код нас, у Србији, има од прилике десетина полицијских чиновника, који би могли вршити мерења по Бертијоновом систему, а то су, поред садашњих чиновника антропометријског одељка, већином бивши полицијски чиновници, који су као чиновници на осуству научили рад по овом систему у страним полицијама.

Колико је нама познато, и један је писар пожаревачког окр. начелства научио манипулацију мерења и испуњавања картона осталим датима, те сада заступа шефа тамошњег антропометријског одељења, али се баш из његовог примера најбоље да видети, како није лако изучити и тачно обрађивати овај систем, јер, у колико смо сазнали, њему је враћена велика количина погрешно испуњених картона.

Ни један жандарм, ни један детектив, нити полицијски чиновник ма кога надлежства није више упознат са том манипулацијом. Тешкоћа у изучавању, дакле, код нас стварно постоји, чему је најбољи доказ, што одељење ни после толиког свог постојања није било у могућности, да спреми кадар чиновнички за рад.

Код дактилоскопског система би већ друкчије било. Сваки полицијски чиновник, сваки писмени жандарм и сваки општински писар могао би од првога дана успешно испуњавати картоне отисцима прстију, који би били потпуно добри и погодни за класификовање. Цела би тешкоћа била у томе да знају, како прсте треба да ваљају по хартији при узимању отисака и где треба стављати отиске појединих прстију. За овај систем било би, дакле, и без курсева и без икаквих учљивијих тешкоћа *оомах* довољно персонала по свој земљи, па чак и у свакој општини, на који не би имале утицаја честе промене полицијских органа, о којој такође морамо водити рачуна.

(свршиће се)

Васа Лазаревић.

КАЗНЕНИ ЗАКОНИК ЈАПАНСКЕ ЦАРЕВИНЕ

од 23. априла 1907. године.

(СВРШЕТАК)

22. Деликти противу благодарења.

Појам синовања исти је као и у нашем законодавству. Противприродни блуд са личностима истога пола кажњава се само под извесним околностима. Ови се деликти кажњавају на тужбу приватнога тужиоца, у случају да не изазову смрт,

повреду тела или поремећење здравља. Као даљи деликат јапански казнени законик предвиђа злочин, ако неко на полни саобраћај са другим наведе лице које не води неморалан живот. За тим овај законик зна и за бигамију и за браколомство као деликат који се казни само па тужбу приватнога лица. Код браколомства кажњава се само жена и онај који изврши браколомство са женом. Што је чудновато, јапански казнени законик не зна за родооскрвњење и скотолоштво.

23. Деликти у погледу коцке и опкладе.

Игре и опкладе, код којих решење зависи само од случаја казниме су као злочини, сем ако се игра у ствари које се могу одмах потрошити, као што су јело и пиће.

24. Религиозни деликти и обесвећење гробова.

Ови деликти обухватају радње, које нагрђују храмове, будистичке цркве, гробове или друга места која уживају религиозна поштовања, за тим нарушавање мира и спречавање у вршењу служби божјих и погребних, и најзад скрнављење лешева.

Готово сви ови деликти кажњавају се робијом. Најзад овде се урачунава и тај деликат, ако се без прегледа леша изврши сахрана личности која није умрла природном смрћу.

25. Злочини у служби.

Ту долази злоупотреба службене власти, којом је неко приморан на извесну радњу, или ако је на тај начин неко повређен, зостављан или ограничен у својој личној слободи. К томе долазе и обећање и примање поклона; код ових деликата казна може бити ублажена или опрштена, ако деликвент призна своју кривицу.

26. Убиство.

Под њим разуме јапански казнени законик хотимично, непосредно убиство, то јест смрт не сме наступити тек услед задатих повреда. Законодавац не чини никакву разлику између убиства, детоубиства и т. д. Квалификовано је убиство које изврше асценденти у усправној линији сродства. Казна овога деликта јесте смрт или робија. И припремне радње казниме су код овога злочина.

Под извесним околностима и овде може бити казна ублажена или и са свим опрштена.

Један од особитих деликата који овде припада јесте подстрекавање на самоубиство и убиство на сопствени захтев убијеног.

27. Телесне повреде и оштећење здравља.

Овај се деликат цени и кажњава као и у свима законодавствима. Насилне радње, које остану без телесних повреда или оштећења здравља, извиђају се и кажњавају само на тужбу приватнога тужиоца.

28. Нехотичне телесне повреде и општењења здравља и нехотично убиство.

Ови се деликти потпуно поклапају са аустријским казним закоником.

29. Побачај.

Овај је злочин квалификован, ако су га извршили лекари, бабице, дрогеристе, апотекари, или ако је побачај извршен без знања, односно без воље породиљине. Ако при том још наступи смрт или телесна повреда за породиљу, онда се имају применити законски прописи који су предвиђени за телесне повреде или за оштећење здравља.

30. Занемарење деце или изнемоглих.

Као што смо већ помнели јапански казнени законик не узима само децу, већ и друге личности, које буди из којих разлога нису у стању да се брину за себе, као могуће објекте занемарења. Овај је злочин квалификован, ако занемарење изврши личност, која је нарочито позвана да се брине и стара о занемареном лицу. Особито строго бивају кажњени за занемарене асценденти.

И овде важе субсидијерно законски прописи, који су предвиђени за повреде тела.

31. Украђене личне слободе.

Овај је злочин квалификован код асцендата, а и овде се могу субсидијерно применити прописи који важе за повреде тела.

32. Претње и изнуда.

Код овога деликта претња не мора бити управљена само противу повређенога, већ може бити управљена и према његовим сарадницима.

33. Разбојништво и одвођење.

Код јапанскога казнога законика исти је бојам за разбојништво као и код нас. Одвођење је могуће само код малолетних, или из користољубља, или из неморалних побуда или у циљу брака. Ако одвођење није извршено из користољубивих понуда, онда се извиђа и казни само на тужбу приватног тужиоца.

34. Уреда части.

Ако је овај деликат извршен испољавањем чињеница кажњава се робијом, а иначе новчано. Пада у очи, да није допуштено доказивање истине, сем за умрле. Овај се деликат извиђа и суди на тужбу приватног тужиоца.

35. Деликти противу кредита и позива.

Овај се деликт састоји у оштећењу кредита доношењем неистинитих вести или у спречавању вршења чијег позива лукавством или насилним путем.

36. Крађа и похара.

Без утицаја је, да ли је једна ствар силом похарана, или је сила примењена да се дође до сопствености већ украдене ствари. У законнику је нарочито наглашен стицај похаре и силовања.

Крађа између сродника у усправној линији није казнима, као ни крађа између супружника, сродника и укућана који заједно живе. Крађа између срод-

ника и укућана који не живе у заједници казнима је само по приватној тужби.

Одвод електрицитетата има се сматрати као крађа.

37. Превара и изнуда.

Овде узима законик случајеве кад неко хоће да дође до неких ствари од вредности обмањујући и користећи неискусност малолетника. Нарочито се узима као превара, ако неко злоупотреби своје помоћије, да би некоме другоме штетио или да би себи или коме другоме прибавио какве користи.

Изнуда се на два места помиње; овде се мислило више на застрашавање, помоћу којег би се извесно лице побудило да пренесе извесну ствар на другог, док се у првом случају мислило на стварну претњу ради принуђења на извесну радњу.

38. Утаја.

Овај деликат сачињава оно, што се код нас сматра као проневара. Квалификовач је овај деликат, ако утаји неко ствари, које по своме позиву има у државини за туђ рачун.

На овом месту законик кажњава и утају нађених ствари или добара које вода избаци на обале. Ови деликти, истина, могу бити кажњени и новчано у место робијом.

39. Јатаковање.

У јапанском казном законнику ово је сасвим нарочити деликат, док се н. пр. у аустријском казном законнику јатаковање казни као и саучешће у крађи. Ако је код извесног човека нађен предмет који проистиче из крађе коју је извршио неко од његових сродника или укућана, онда он неће бити кажњен за јатаковање.

40. Поништај туђих ствари и утаја писама.

Злонамерни поништај туђих ствари извиђа се и суди на тужбу приватних лица, сем ако су у питању јавне исправе које служе за употребу власти, грађевине или превозна средства. И код овога деликта имају се субсидијерно применити прописи за кажњавање телесних повреда, ако се телесно изричу строже казне.

Према овим одредбама казним је и злонамерни поништај својих сопствених ствари, ако су ове биле под теретом каквог стварног права, ако су биле издате под кирију, или ако су биле под пописом. Овај се деликат кажњава робијом или новчано.

И најзад, на тужбу приватног лица кажњава се као деликат и утаја туђих писама.

Берлин 1908.

Доб. В. Вакић.

ИЗАЗИВАЊЕ И ФИКСИРАЊЕ

невидљивих отисака претију на хартији

D-r Eug. Stockis

Радови последњих година доказали су огромну важност отисака претију на

утврђивање идентичности њихових тво-раца. У овом истом листу,¹ а у год 1904. ми смо са нашим пријатељем д-р Ко-риноом публиковали један случај, у коме је идентитет утврђен једино помоћу оти-сака прстију.

Отисци ови могу се налазити на раз-ним објектима: на стаклу од прозора, на појединим деловима намештаја, на флашама и чашама, порцулану и т. д. и, најзад на хартији. Могу бити видљиви за голо око, или се појавити тек после извесне процедуре изазивања.

Намера нам је, да изнесемо једну нову процедуру за изазивање невидљивих отисака прстију на хартији. Претходно ћемо у кратко прегледати важније про-цедуре које су до данас у овом циљу употребљаване, и које се у изводу на-лазе у књизи букурешког професора д-р Н. Миновића: „Технички ручњак судске медицине“. То су ове процедуре:

1. *Помоћу јода*, која се састоји у томе, што се хартија са невидљивим отиском надноси над лако загрејану капсулу, у којој се налазе неколико јодних кристала. Невидљиви отисци појављују се одмах жуто обојени. Овај исти резултат може се постићи, ако се хартија изложи па-ри јодног раствора. На жалост, боја оти-ска губи се и у једном, и у другом слу-чају чим престане дејство јода. Да би се отисак фиксирао, Фрекон предлаже упо-требу паличне киселине, само што она, како нам изгледа, уништава детаље отиска.

2. *Хипосулфит содијума*. Хартија са невидљивим отиском првлачи се кроз воду у којој је 10% хипосулфита и не-колико капљи алкохола, после чега се на њој појављују отисци у жуто-масној боји. Која се губи у знатној мери приликом сушења хартије.

3. *Нитрат сребра*. Осумњичена хартија испира се у раствору нитрата сребра (8%) и излаже сунчаној светлости. Под утицајем ове светлости, напрти невид-љивих отисака појављује се у црној боји.

4. *Помоћу мастила*. Осумњичену хар-тију треба четком намазати обичним црним мастилом, доброг квалитета, па ће се невидљиви отисак одмах појавити. Што је најважније, он је сталан.

5. *Помоћу еозина*. Иста процедура као и помоћу мастила, само су резултати слабији.

6. *Помоћу осмичке киселине*. Хартију са невидљивим отисцима треба изложити пари осмичке киселине под једним стак-леним звоном, па ће се на њој ови отисци појавити у црној боји. Овом процедуром добијају се добри резултати само у оним случајевима, кад су невидљиви отисци доста масни. Добра јој је, међутим, осо-бина што као и јод не квари отисак.

Сви остали начини за изазивање не-видљивих отисака састоје се у потапању осумњичене хартије у разне водене ра-створе. Потребно је, међутим, знати, да се у свима овим случајевима јасни отисци могу изазвати само онда, ако је хартија

довољно глатка и мало пробојна, јер само под овим условима масне материје па-пиларних напрта могу се сложити на хартији, образујући при овоме јасне ли-није. У противном, т. ј. ако је хартија неравна и у великој мери пробојна, упо-требљени раствор утицаће на сву хар-тију, а не само на место где су отисци, услед чега ће се масне материје распл-нути по целој хартији, у место да се сложје у облику јасних линија.

Поред овога, сви начини за изазивање невидљивих отисака помоћу разних ра-створа имају и ту рђаву особину, што онемогућавају употребљену хартију за доцнија истраживања, те се с тога у ве-ћини случајева морају одбацити.

Ако се хартија са траговима отиска поспе каквим врло ситним прахом, који је по боји различан од боје хартије, прах овај задржаће се на пиларним линијама отиска, ако је овај само скорашњи, и на овај начин учинити да невидљив отисак постане видљив за око. Бертилон у своме одељењу већ одавно и са успехом упо-требљује прах од *графита*.² Други упо-требљују креду и прах „индиго“, а Рошер (из Хамбурга) препоручује кармин у пра-ху, помешан са прахом ликопода и чађи.

Још бољи резултати могу се добити помоћу једне материје анилине боје (Scharlach Roth de Grüblor), која се у хистологији употребљује као реактив ма-сти, као „le Rouge Soudan“. Испитивања која смо чинили са д-р Кориноом пока-зала су нам, да су ова два реактива веома осетљива за масти, и да се у раствору могу корисно употребити за бојадисање отисака прстију на стаклу.

Првена боја „Scharlach-a“ много је живља од боје „Soudan-a“, која је више црнкаста. „Scharlach“ се може употре-бити и потпуно сам, али је боље поме-шати га са каквим ситним прахом. Ми смо употребљавали:

Праш од ликоподијума	100
Scharlach	10

Да би прах у подједнаком слоју по-крио осумњичену хартију, ми смо га на ову посипали кроз веома фино металну решетку, у виду сита. После неколико минута треба стрести прах са хартије, па ће се на њој појавити потпуно јасни отисци у црвеној боји, која је врло згодна и за фотографисање. Помоћу овог начина добијају се савршени резултати, ако смо невидљиви отисци нису старији од три дана. Ако су, међутим, отисци много старији, или ако нису довољно масни, могу се такође добити одлични резул-тати, ако се хартија прво мало овлажи дахом уста (као на пр. кад се сув дуван хоће да овлажи), па се тек после поспе прахом. Невидљиви отисци, који су ста-рији од 5 до 6 дана не могу се изазвати, пошто су масне материје имале времена

² Изазивање невидљивих отисака помоћу праха од графита веома је просто, лако и поуздано. О овоме се сваки може уверити, ако своје прете отиске на чистој хартији, па осумњичена места поспе стру-готинама обичног плаваза за писање. Много је боље, ако се ове струготине покупе малим парчетом обичне фате, па се њим — овим парчетом фате — лако превуче прско хартије са невидљивим отисцима.

да продру у само ткиво хартије, и да се тамо сасуше. Има, међутим, извесних хартија у боји и веома глатких, које за-државају отиске по читавих дванаест дана.

Ако је отисак остављен на розичастој или црвеној хартији, онда црвени прахак треба заменити са плавим *индофеналом*, само што су у овим случајевима за фо-тографисање отисака потребни нарочити закони.

Слика отиска, добивена помоћу црве-ног праха, непостојана је, и с тога је треба учинити сталном (фиксирати). Сва средства која су се у овом циљу до сада употребљавала: алкохол, бензин, терпен-тин и т. д. растварају боју, и с тога су незгодна. Ми смо, међутим, добили од-личне резултате помоћу овог раствора:

Дестилисана вода	300
Арапска гума	50
Поташа стиписе	10
Формол са 40%	5

Овај раствор, начињен у загрејаном стању и добро процеђен, бистар је и без-бојан. Треба га директно сипати на хар-тију са отисцима, пазећи да се при овом не образују ваздушни мехурићи. После овога хартију треба оцедити и оставити је да се суши најмање десет сати. Опе-рација ова ниуколико не квари отиске, који су у будуће стални.

Изложене начине за изазивање и фик-сирање отисака ми смо са успехом упо-требљавали код свију врста хартије, као и код картона, стакла, мермера, порцу-лана, полираног дрвета, цинка и т. д.

Да би се отисак изазвао на начин који смо изложили, није потребно да је јако отиснут, већ је довољан и лак додир прета. Још једном понављамо, да се по-моћу праха могу успешно изазвати само скорашњи отисци, који су, у осталом, за практичну употребу и најважнији.

с француског,
Д. Ђ. Алимпић.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ЈЕВРЕЈСКА ЛАМПА

(СВРШЕТАК)

Холмс извуче из дна своје торбе луду, напуни је дуваном и четири машине кре-сну о кутију, али не успе да их упали. Како није имао више машине при себи, Холмс се диже, приђе једном господину који беше неколико корачаји удаљен од њега и рече:

— Да ли би сте имали мало ватре, молим вас лепо?

Господин отвори једну кутију, извади угарак и протрља га. Одједном исти плану и при тој светлости Холмс спази Арсена Липена.

Да се Енглез није мало тргнуо и не-приметно застао, Липен би сигурно ве-ровао, да је његово присуство на лађи било овоме познато, пошто је Холмс био веома присебан и хладнокрван приликом кад му је пружио руку.

¹ Annales de la société de médecine légale de Belgique.

— Јесте ли увек здрави, господине Липену?

— Браво! узвикну Липен. Држање Холмса беше га задивило.

— Браво?... А зашто?

— Како, зашто? Ви ме видите где се понова пред вама јављам, као какав дух, и ма да сте били присутни приликом кад ме је нестало у Сени — и због ваше гордости, коју би само могао да назовем енглеском, код вас се неопажа никакав знак чуђења, никаква реч изненађења! Вере ми, опет понављам, браво, то је за дивљење!

— То није за дивљење. Начин на који сте пали са барке био је такав да сам могао констатовати да сте пали својевољно и да вас наредник није погодио.

— И ви сте отишли и ма да нисте знали шта ће бити са мном?

— Шта ће бити с вама? знао сам. Пет стотина особа беше са обе стране реке и да сте се спасли смрти, ваше је хватање било сигурно.

— Међутим, ево ме.

— Господине Липену, на овоме свету има два човека од којих ме ништа не чуди, а то сам прво ја, па онда ви.

Примирје беше закључено.

И ако Холмс није успео у својим предузећима противу Арсена Липена, и ако је Липен остао јединствени непријатељ, кога је ваљало дефинитивно оставити на миру, и ако је овај у току борбе сачувао надмоћност, ипак је Енглец успео својом беспримерном издржљивошћу, да пронађе јеврејску лампу, као што је пронашао и плави дијамант. Вероватно је, да је овога пута резултат био мање сјајан с обзиром на јавно мњење, пошто је Холмс био принуђен да прећути околности под којима је пронашао јеврејску лампу и да обзнани да му је непознато име кривца. Али међу њима, између Липена и Холмса, између полицајца и лопова није било, заиста, ни побеђеног, ни побеђеног. И један и други могао је претендовати да је однео победу.

Ови се љубазно разговараху као непријатељи који су положили оружје и који се веома поштују у погледу њихове стварне вредности.

На питање Холмсово, Липен исприча његово бегство.

— Ако се ово може назвати бегством, онда је оно било веома просто! Моји пријатељи беху мотрили, пошто сам им овде заказао састанак, ради вађења из воде јеврејске лампе. Пошто сам пробао добрих по сахата испод преврнуте барке, користио сам се приликом, кад је Фоланфан са својим људима тражио дужином обале мој леш, те се тако отпустио од барке и моји ме пријатељи приме на електрични чамац и на очиглед Ганимара, Фоланфана и пет стотина радозналих људи ми вам умакнемо.

— Врло лепо, узвикну Холмс.... одлично је испало.... Али сада ћете имати посла са Енглеском?

— Да, имаћу да регулишем неколико рачуна....Али заборавих.... шта је са господином од Емблвала?

— Он вам зна све.

— Ах, драги мој учитељу, шта сам вам ја говорио? Ситуација је сада непоправима. Зар није боље било да сте ме оставили да изведем ствар мирним путем и према личном нахођењу? Још је требало да прође један или два дана, па да узмем од Бресона јеврејску лампу и оставе покрађене ствари и да их вратим господину од Емблвала и на тај би начин овај брак продужио живети истим мирним животом, а не као што је сад....

— У место тога, рече Холмс, побркао сам све и унео сам раздор у срце једне фамилије, коју сте ви штитили.

— Боже мој, да, коју сам ја штитио! Зар је потребно да човек вечито краде, обмањује и шкоди другоме?

— Дакле, ви чините и добра дела?

— Ако ми време допусти и то ме онда веома занима. Налазим да је чудновато што сам ја у овој атери онај добри дух, који спасава и помаже, а ви пак онај зао, који проузрокује очајање и изазива сузе.

— Сузе! сузе! протествова Холмс.

— Да, овај је дом разорен и Алиса Дмен тугује и плаче.

— Она није могла више да остане... Ганимар ју је пронашао... и помоћу ње дошло је се и до госпође од Емблвала.

— Потпуно делим ваше мишљење, учитељу, али ко је крив?

— Два човека прођоше испред њих. Холмс рече Липену тихим и промукнутим гласом.

— Познајете ли ове људе?

— Изгледа ми да сам опазио команданта лађе.

— А оног другог?

— Не познајем.

То је господин Остен Жиле, који заузима у Енглеској исти положај какав заузима и Дидуи, ваш шеф јавне безбедности.

— Ах! каква срећа! да ли бисте били тако љубазни да ме претставите? Господин Дидуи је мој добар пријатељ и био бих веома срећан кад бих то исто могао рећи и за господина Остена Жила.

Ова се два господина понова појавише.

— Држим вас за реч господине Липену, рече Холмс, и устаде.

Холмс зграби Арсена Липена за руку и стегну га снажно.

— Зашто ме стежете тако јако, учитељу? Ја сам готов да вам мирно следујем.

Липен пође за њим без икаквог отпора и обојица се удалише.

Холмс убрза кораке и своје ноке зарипје у месо руку Липенових.

Пожурите.... пожурите.... да што пре расчистимо наше рачуне, узвикну грубо Холмс у грозничавом стању.... Пожурите! мало брже.

Али одједном стаде: Алиса Дмен беше их пратила.

— Шта значи то, госпођице! Није потребно.... Немојте нам прилазити.

Али Липен одговори.

Стављам вам до знања, учитељу, да госпођица не долази својевољно, и да је држим за руку са истом енергијом, са којом и ви моју.

А зашто?

— Како зашто! за то, што сам намеран да је исто тако претставим. Њена је улога у атери јеврејске лампе много важнија, него моја. Госпођица би требала, као саучесница Арсена Липена и Бресона, да исприча авантуру баронице од Емблвала — и то ће веома занимати судије... И ви сте, великодушни човече, догурали до краја вашу племениту интервенцију.

Енглец пусти руку свога апсеника. Липен ослободи госпођицу.

Они остадоше као укупани један према другоме неколико секунда. Најпосле Холмс оде и седе на своју клупу. Липен са госпођицом заузео своја места.

* * *

Дугачко ћутање настаде и најпосле ће Липен рећи:

— Ви видите, учитељу, да ми никада не можемо бити на једној истој страни, па ма шта предузели. Ви ћете бити са једне стране јендека, а ја с друге. Можемо се поздравити, пружићи један другом руку, разговарати, али јендек ће увек бити ту. Ви ћете вечито остати Шерлок Холмс, детектив, а ја Арсен Липен, лопов. Увек ће Шерлок Холмс послушати више или мање свој полицијски инстинкт и гонити лудежа, па га чак и сатрти, ако је то могуће. А увек ће опет Арсен Липен послушати своју лоповску природу, избегавати детективске замке и избежавати се полицајцу, ако је то могуће. А овога је пута, то могуће! Ха! ха! ха!

Липен прсну у један подругљив, ужасан и гнусан смех.

Одједном се окрену, примакне и рече госпођици:

Будите сигурни, госпођице, да вас у најкритичнијим моментима издати нећу. Арсен Липен не издаје никада нарочито оне, које воле и обожава. Ви ћете ми дозволити, да вам кажем, да волим и да обожавам, створење, које је тако одважно и мило, као што сте ви.

Липен извуче из свога нотеса једну визит-карту, поцепан је на двоје и једну половину пружи младој девојци и рече јој дирљивим и штованим гласом:

— Ако господин Холмс не буде успео у својим заузимањима, госпођице, пријатељу се код госпође Штронборунг (лако ћете наћи њен домицил) и предајте јој ову визит-карту са речима „верна успомена.“ Госпођица Штронборунг гледаће вас као своју сестру.

— Хвала лепо, рече госпођица, отићи ћу још сутра код те госпође.

— А сада, драги учитељу, рече задовољно Липен, као човек који је испунио своју дужност, желим вам пријатно спавање. Још један сахат трајаће прелаз преке мора и ја се користим.

Липен се опружи на клупи и метну руке испод главе.

Небо се отворило испред месеца, чија је сјајна светлост обасјавала звезде и

У мрачноме хоризонту указа се морска обала. Путници се попеше горе и покрише цео мост. Господин Остен Жиле прође у пратњи две индивидуе, које Холмс позна као агенте енглеске полиције.

На својој клупи Липен спаваше.

с француског,
Милутин Т. Марковић.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Условно осуда у Енглеској. — Међу скоро вотираним законима енглеским има један који заслужује да буде нарочито поменут, како због његове огромне вредности тако и због новина које се њиме заводе.

Овај закон назван је „*Probation of offenders act 1907.*“; вотиран је 21. августа 1907. год., а ступио је у живот 1. јануара ове год. Њиме је у енглеском казненом законодавству дефинитивно ошвештан принцип *условног праштања*.

Нови закон предвиђа стварање једне нове врсте чиновника: „*Probation officers*“, што ће рећи „делегати за надзор стављених на пробу“. Задатак је ових делегата веома деликатан: да брижљиво прате, за извесно одређено време, бенефицијаторе новог закона; да извештавају суд, с времена на време, о њиховом понашању, навикама и околини и, најзад, да се уверавају да ли они испуњују све погодбе условне слободе. Али њихов задатак не треба да се ограничи на строги полицијски надзор. Члан 4. новог закона наређује, да ови исти судски делегати указују нарочиту моралну потпору условно ослобођеним преступницима, да поступају с њима *пријатељски*, и да им олакшавају, у колико је год то могуће, повратак у друштво, налазећи им подесао посао. Чланови новог закона, који о овоме говоре, најзначајнији су и представљају, сами за себе, једну новину. Њима је остварена једна врста судског патроножа за преступнике, и на овај начин званична судска акција продужена и ван судске зграде.

Условни рок са суспендовањем изречене одлуке није никако нова ствар у енглеском казненом законодавству. Он је нашао своју примену у закону „*Probation of first offenders de 1887.*“, који је давао право судијама да условно оставе у слободи лица, окривљена први пут због преступа, на основу обвеза ових да ће се добро владати, и да ће доцније предстати суду.

Нови закон укида стари текст, и замењује га новим и потпунијим; он показује, у истом правцу, један нов и карактеристичан прогрес, заводећи једну врсту *званичног и сталног тугорства* између прве појаве преступника пред судом и дефинитивног суђења.

За малолетне преступнике нови закон предвиђа *наименовање специјалних делегата*. Овој паметној мери пљескаће сви

они, који се интересују дечјим криминалитетом; она даје сатисфакцију енглеском јавном мњењу, које се у последње време одлучно изразило у корист специјалних судова за децу. Судови ови већ постоје у Манчестру, Дублину, Бирлингаму и још у неким већим центрима.

Ми мислимо, да је режим стављања на пробу, под надзором искусних и симпатичних, за овај посао специјално изабраних личности, подеснији много више за децу но за одрасле. Искуство Сједињених Америчких Држава, које су овај режим усвојиле за децу која излазе пред суд, најбољи је доказ о овоме.

Ма како, у осталом, било, нов енглески закон симптоматичан је; он чини част оној великој истини, која све више осваја терен, и која гласи: „у *кривичној материји боље је предупредити него казнити*“.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један општински деловођа пита:

„28 априла ове године Бр. 1168, општински одбор донео је овакву одлуку: „На позив председника општин. суда, састао се данас општ. одбор у својој редовној седници. Пошто је доласком одбора утврђено, да је дошао довољан број одборника за решавање, то је приступљено раду.“

Председник општинског суда износи одбору на решавање следеће:

У прошлој години издато је из општ. касе, на име дневнице чувару државних шума, по акту шумске управе ШБр. 693 шест дин. У овој години има се издати на оправку општ. пушке за сломљени кундак шест дин. за куповину барута осам динара, за издржавање питомца у ср. расаднику из прошле године десет динара, укупно 30 динара.

Пошто ова сума није буџетом предвиђена то а на основу члану 133 закона о општинама одбор доноси овакву одлуку: Одобравамо општ. суду да може по поднетом прелогу издати из општ. касе, а већ издати расходовати на намењене потребе у укупној вредности 30 дин. и ставити исту суму на рачун предвиђене потребе за ову годину. Одлука је ова одмах извршна.“

Ова одлука потписата је од стране председника општ. суда, одбора и *деловође општ. суда*; и као таква по чл. 85 закона о општинама достављена начелнику средског на знање.

Начелник средски примивши ову одлуку суда и одбора по истој под 6. маја т. г. Бр. 5870 донео је овакво решење:

Суду општинском

„Није на закону основана одлука одбора те општине Бр. 1168 са разлога што је за решавање тога по чл. 33 зак. о општинама надлежан општински збор а не одбор.“

Задржавајући предњу одлуку од извршења препоручујем суду, да у будуће не решава ове ствари *без деловође* који није на одсуству.“

По моме мишљењу нема места тражити одобрење збора по чл. 33. закона о општинама, пошто одбор по овоме није ништа заинтересован, кад у чл. 133. истог закона, по коме се издатак чини, јасно стоји; у свакоме општинском буџету ставиће се и један кредит за подмирење непредвиђених општ. потреба. Из овога се кредита могу подмиривати само непредвиђене општинске потребе, и то само по решењу општ. одбора.

Стога молим уредништво Полицијског Гласника да изволи преко свога листа што пре објаснити:

1, да ли је одлука суда и одбора овакова како је овде изложена под Бр. 1168 правилна, или је онако тачно, како вели средска власт, да о овоме увек треба да решава збор по чл. 33. зак. о општинама; и

2, ако не треба по истој одлуци да решава збор, онда шта би се имало даље урадити, кад је одлука задржата од извршења.

— На ово питање одговарамо:

Чланом 133. закона о општинама дозвољено је, да општински одбори могу одобравати извесне издатке из општинске касе, који нису буџетом предвиђени, из буџетске позиције „на непредвиђене потребе“, кад су ови издатци неопходни и морају се исплатити још у току године.

Како и издатци на оправку пушке и набавку барута, издржавање питомца у средском расаднику и т. д. нису били предвиђени буџетом, а морали су бити исплаћени у току рачунске године, то су свакако и они могли бити предмет оцене и одлуке одборске у смислу чл. 133. поменутога закона, без икаквог даљег одобрења.

Према томе, одлука је одборска правилна и средска власт је погрешила што тражи и одлуку збора.

Али, како је она већ обеснажила ову одлуку одборску на тај начин, што је исту задржала од извршења, то суду не остаје ништа друго, него да изјави жалбу на ову одлуку у смислу чл. 152 с обзиром на чл. 172 закона о општинама.

Надлежна власт поништиће свакако ову одлуку средске власти, јер јој оскудевају услови из чл. 156. поменутога закона.

II

Суд општине суводолске, актом својим Бр. 603, пита:

„Суд ове општине, у споразуму са свјим одбором и виђенијим члановима општине, уступио је школи 6·80 хектара зиратне општинске земље, која постоји у месту званом „Ронђа“, те да се школа издржава из прихода од тога имања, и на тај начин са свим укине школски прирез.“

На ово имање треба убаштинити школу, али како сам суд нема тапију од овога имања, то не зна како ће да изврши пренос — да ли да се прво он сам убаштини па земљу пренесе на школу, или да се сама школа убаштини.

Ако не би могло бити ни једно ни друго, онда мора ли се доносити одлука збора и тражити одобрење и чије за отуђивање овога општинског имања, као и

да ли је потребно чије одобрење школи да овај поклон прими?"

— На ово питање одговарамо:

Како се овим поклоном, који се чини школи отуђује извесно општинско непокретно добро, то је по чл. 33 т. 3. потребна и одлука одбора и збора, па чак и одобрење Државнога Савета (став друга тач. 11. члан 33.).

Нека, дакле, одбор донесе формалну одлуку о овоме поклону, па кад ту одлуку одобри и збор, онда нека се пошаље Држ. Савету.

Наравно, да у одлуци треба образложити: зашто се овој поклону чини и изнети вероватне доказе, да ће се приходом са овога имања моћи школа издржавати у свима својим потребама.

О овоме уступању имања школи треба да донесе одлуку и месни школски одбор у смислу чл. 18. закона о народним школама, па да о истој извести и окружни школски одбор и г. Мин. просвете и црквена послова који по чл. 54. пом. закона врши управу и надзор над свима школама.

Кад све ове власти даду свој пристанак и одобрење за уступање овога имања онда се школа може сама *нео-средно* у баштинити на ово имање.

III

Један грађанин пита:

„Отворио сам у једној варошици у унутрашности бакалску радњу, и у истој продајем домаће вино и ракију у затвореним флашама од литра, без бандероле.

Полиција тражи да се ове флаше залепе бандеролом.

Сем ове радње имам и магацијско-ракицијску радњу, коју сам пријавио за порез.

Пореско одељење тражи, да продају ракије у бакалској радњи, коју износим из своје ракијске радње, пријавим као засебну радњу.

На овај начин ми се просто онемогућава рад и у једном и другом правцу, ма да су послови ове врсте у другим местима слободни.

— На ово питање одговарамо:

По § 28. додатка к уредби механској, бакали могу држати у својим радњама у запечаћеним флашама само отмена вина или фабрирана пића, рум, ликер и т. д. а никако и обично просто пиће.

Према томе, умесан је поступак власти што у опште забрањује продају простог пића по бакалницама, јер на тај начин извршује распис г. Мин. унутр. дела од 25. септембра 1904 г. ПБр. 2740.

Кад би продаја ракије по бакалницама била дозвољена онда одељење не би могло сматрати ово као засебан порески објекат, кад стоји одвојено пријављена магацијско-ракицијска радња, и што је одбор, ценећи принос бакалске радње, морао узети у обзир и продају ракије у овој.

Али како продаји ракије у бакалници у опште нема места, то и без овога отпада и наплата пореза.

IV.

Суд општег суводолске актом својим Бр. 637, пита:

„Среска власт наредила је оправку друмова.

Према овој наредби суд је позвао све представнике домова да дођу и приме деонице према својим пунолетним задругарима — кулучким главама.

Већина грађана изјавила је, да неће вршити оправку деонице по кулучким главама, већ траже да се деоба изврши по непосредном порезу, па ће, веле, сваки после изградити свој део.

Моли се уредништво за обавештење: да ли је умесна радња општ. суда што деонице дели по кулучким главама, или ову деобу треба извршити по непосредном порезу и како, или, на послетку, тражити да то одлучи општински одбор у смислу чл. 86 тач. 9. зак. о општинама“.

— На ово питање одговарамо.

И за подизање нових и оправку старих државних, окружних и среских друмова, раденике дају „лица данак плаћајућа“ чл. 10 и 15. зак. о сувоземним јавним друмовима, ако општина не реши да оправку врши преко предизумача — претпоследњи став чл. 10. поменутога закона.

Колико се глава из једне задруге може употребити на рад, види се из поменутих одредаба.

По духу §. 12. истог закона, оправка се ова врши тако, да сви они, који су на кулку изашли, раде равномерно.

Према овоме, одбор може у смислу чл. 86. т. 9. решити, да ли ће се деоница друма, која тој општини припада, изградити општим радом или деобом по метрима, али само та деоба не сме бити по суми непосредног пореза, него по броју душа, кулучких глава — у смислу поменуте законске одредбе.

Што се тиче општинских путова и осталих радова, ту одбор одређује деобу и начин израде.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Дрска похара. Ноћу, између 3. и 4. маја ове год. украдено је, на веома дрзак начин, 5046. динара Михајлу Аврамовићу, механици из Ужица. Крадљивац је кроз отворен прозор ушао у собу општегеног и из његовог капута, који је био на кревету, уза зид до отвореног прозора, узео из буџелара 8 комада новчаница од по сто и једну од десет динара у сребру. Затим је из панталона, које су биле на столици, узео кључеве од касе, па је са истим отишао у механу општегеног, која се налази у средини вароши, на 300 м. од његове куће па пошто је прво прескочио у механско дворниште, ушао је из овога кроз отворена и незакључана врата у саму механу, где је била каса. Са украденим кључевима отворио је касу, и из исте однео:

24 комада српских новчаница од по 100 дин. у сребру, 167 комада српских новчаница од по 10 динара у сребру, један полу-наполеон, 3 ₪ од којих је један дубоко пробушен и са закиватим ивицама, једну српску новчаницу од 20 динара у злату и један велики платнени новчаник. У каси се још налазила уложна новчана књижица, више акција и лозова, али их крадљивац није хтео узети.

По извршеној крађи крадљивац је кључеве оставио у самој каси и неопажен од послуге, која је спавао у механи, изишао са покраденим новцем.

За ову крађу осумњичен је **Обрад Радловић**, звани „Бајко“ из Ужица који је, напустивши столарски занат, постао опасан и дрзак крадљивац. Противу њега учњеном истрагом прибављено је неколико јаких основа подозрења, те је по овоме делу стављен под кривичну истрагу и у притвор.

По тврђењу начелства округа ужичког Обрад је за побобна дела више пута одговарао, али се вешто извучио испод осуде. Притом је познат као опасан лопов, коцкар, нерадник и скитница, и као такав више је пута истуно кажњаван и протериван из Ужица.

По тражењу начелства округа ужичког износимо Обрадову фотографију, и власти позивамо а приватне молимо да јаве начелству, или нама непосредно, ако би што више знали о овом крадљивцу и изложеној покрађи, а нарочито зак: да ли је осумњичени учинио раније још какво казниво дело?

Ухапшени „Бајко“ има 27 год. средњег је стаза, црномањаст, има мале црне бркове, брија се.

Т Р А Ж И С Е

Јована Краља, из Загреба у Хрватској, који је био као раденик код „Прометне Банке“ у планини Тари тражи начел. ср. рачанског ради извршења кривичне пресуде. Јован је стар 30 до 35 година, средњег раста, округлих образа, црних бркова и косе. Нека Јована у кругу својем најживље потраже све полицијске и општине власти, па о резултату трагања, да се извести поменути срески начелник с позивом на акт Бр. 6335.